

ELEN, ANNO 1939

De familie Klavers wordt hooggeacht in Elen, het gezellige dorpje aan de boorden van de Maas. Vader Klavers staat als gemeentesecretaris steeds klaar om waar nodig een helpende hand te reiken aan inwoners van de gemeente. Het gaat dan vooral om administratieve taken waarvan de meeste Elenaars nauwelijks of geen notie hebben. De hulp wordt zeer gewaardeerd. Geregeld worden zijn diensten beloond met een extraatje. Dat kan gaan van enkele taarten van de bakker tot het delen van een geslacht varken of schaap. Alhoewel hij er nooit om vraagt, wordt het gebaar telkens dankbaar aanvaard. Weigeren is geen optie, de inwoners staan erop hun dankbaarheid te mogen tonen.

Zowel mijnheer als mevrouw Klavers zijn uit de streek afkomstig. Mevrouw is geboren en getogen in Elen zelf, mijnheer komt uit het naburige stadje Maaseik. Met andere woorden hij is "van de stad" en daardoor krijgt het koppel meer aanzien. Iets waarvoor vooral mevrouw heel gevoelig is, temeer omdat ze na hun huwelijk, tijdens de zomer van 1920, de mevrouw van de secretaris is geworden. Ze gedraagt zich al vlug als een echte "Madam". Soms tot lichte ergernis van haar familie en vriendinnen, maar uiteindelijk is ze wel de echtgenote van mijnheer de secretaris en gezien zijn functie is het best om mevrouw ongestoord haar gang te laten gaan.

Twintig maanden na hun huwelijk wordt in 1922 hun eerste kind geboren: een flinke zoon die Karel als doopnaam meekrijgt. Karel naar Karel de Grote, want de verwachtingen van zowel vader als moeder Klavers liggen hoog! Hun zoon zal ongetwijfeld iemand worden met aanzien. Op zijn minst zal hij het tot burgemeester schoppen, zo droomt vooral mevrouw soms hardop. Als haar man haar probeert in te tomen, wijst ze hem er telkens op dat zijn functie als secretaris in feite belangrijker is dan die van de burgemeester. De burgervader lijkt voor de gemeenschap de eerste burger, maar het is de secretaris die in de schaduw van zijn baas, het grootste werk verzet. Althans, zo schat mevrouw Klavers de situatie in. En bovendien, een burgermeester wordt verkozen, terwijl het beroep van secretaris voor het leven geldt!

Een jaar later ziet Nele het daglicht. Gezien het kleine leeftijdsverschil zullen beide kinderen samen kunnen opgroeien, aldus de fiere ouders. De kinderen beleven hun jeugd in een veilige omgeving. Ze studeren vlijtig en worden omringd door vele vriendjes en vriendinnetjes. Bij de geboorte van Nele zijn er complicaties geweest zodat moeder geen kinderen meer kan krijgen. Tot haar eigen groot verdriet en dat van haar man, want ze hadden hun liefde voor elkaar willen uitdrukken in een kroostrijk gezin. Ze leggen zich noodgedwongen neer bij de situatie en tenslotte, zo overtuigt vader Klavers zijn vrouw, mogen ze niet klagen. Hun kinderwens is immers in vervulling gegaan: een gezonde jongen en een gezond meisje. Wat kunnen

ze nog meer wensen. Trouwens, door zijn druk en belangrijk beroep zou hij moeilijk de taak van een goede huisvader van een groot gezin kunnen vervullen. Toch blijft het knagen bij mevrouw en geregeld leidt dat tot bittere tranen.

Karel en Nele zijn rustige en welopgevoede kinderen die door vele andere ouders als voorbeeld worden gesteld. Dit leidt wel eens tot jaloezie, maar noch Karel noch zijn zus zelf geven aanleiding tot afgunst.

Basiel, de oudste zoon van burgemeester Basteins, is de beste vriend van Karel. Waar de een is, kan men meestal ook de ander ontmoeten en omgekeerd. Karel is eerder een rustige jongeman terwijl Basiel een echt haantje de voorste is. Steeds klaar om allerlei streken uit te halen. Streken die evenwel niet altijd even onschuldig zijn, want Basiel blijkt een donker kantje te hebben dat hij vooral voor zijn ouders goed weet te verbergen. Zodoende zijn burgemeester Basteins en zijn echtgenote overtuigd dat hun oudste zoon een bovenste beste en brave kerel is. De tijd zal echter uitwijzen dat de werkelijkheid enigszins anders in elkaar steekt. Het zal nog enkele jaren duren eer dat duidelijk wordt en er zullen enkele dramatische gebeurtenissen aan vooraf gaan. Bovendien zullen ook andere gezinnen in de gemeente slachtoffer worden van de valse karaktertrekken van Basiel van de burgemeester, zoals hij gekend is in het dorp. De meeste leeftijdsgenoten hebben het, tenminste als hij het zelf niet kan horen,

over "Den appel". Die naam heeft hij te danken aan zijn immer rode en bolle wangen die, afhankelijk van de situatie, soms nog roder kleuren. Ze doen denken aan een rijpe appel. Ooit heeft een klasgenoot hem in de klas zo genoemd, bij wijze van grap. Basiel had zich niet bedacht, was uit zijn bank en uit zijn vel gesprongen en had de snoodaard vervolgens een blauw oog en een bloedneus geklopt. Sedertdien is er niemand die het nog waagt om het woord "appel" in zijn aanwezigheid uit te spreken.

Basiel staat nooit stil bij hetgeen hij veroorzaakt. Als zoon van de burgervader denkt hij onaantastbaar te zijn en dat de regels die voor anderen gelden, door hem met de voeten mogen worden getreden. Een serieuze misrekening zo zal later nog blijken. Met zijn eigen bedachte leuze: "Kniel voor Basiel!", zal immers niet iedereen akkoord blijven gaan. Een leuze waarvan in het begin werd gedacht dat ze als grap was bedoeld, maar die hij mettertijd als een absolute waarheid was gaan beschouwen! Basiel zag zich in zijn jeugd reeds als een machtig iemand. En er was niemand die hem tegensprak. Ook Karel niet. Die dacht er het zijne van en liet Basiel rondbazuinen wat hij wilde.

LANGS DE BOORDEN VAN DE MAAS

Lente 1939

Twee jonge kerels wandelen langs de boorden van de Maas. De afgelopen weken heeft het overvloedig geregend en dat maakt dat het waterpeil van de wispelturige rivier veel hoger is dan meestal rond deze tijd van het jaar. Karel en Basiel zijn druk aan het praten over hetgeen zich de laatste tijd heeft afgespeeld in hun dorp. Eerst gaat het over allerhande koetjes en kalfjes, maar de wat venijnige blik van Basiel verradt zijn innerlijke gevoelens. Als hij zijn blonde sluikharen een beetje over zijn ogen laat hangen, weet Karel uit ervaring dat dit erop duidt dat zijn vriend niet in de allerbeste stemming verkeert. Karel strijkt met de hand door zijn zwarte haarbos en kijkt strak voor zich uit. Hij laat Basiel praten en luistert, wetende dat er meer dan waarschijnlijk weer een uitbarsting zit aan te komen. De zoon van de burgemeester doet altijd moeilijk als hij zijn goesting niet krijgt. En deze keer zal hij niet aan het langste eind trekken. Nu gaat het tussen hen beide en Karel is absoluut niet zinnens om het laken te leggen. Dan mag de andere de zoon zijn van de burgervader, dat maakt voor hem geen verschil. Deze keer gaat het immers om gevoelens, mooie gevoelens...

Het zit namelijk zo...